

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

NURTEN KÖKCÜ BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2014/15241)

Karar Tarihi: 19/7/2017

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Burhan ÜSTÜN
Üyeler : Serruh KALELİ
Hicabi DURSUN
Kadir ÖZKAYA
Rıdvan GÜLEÇ
Raportör : Mehmet Sadık YAMLI
Başvurucu : Nurten KÖKCÜ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, konutun belediye görevlilerince çöp ev olduğu iddiası ile boşaltılması nedeniyle uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan tam yargı davasının süre aşımı gerekçesiyle reddedilmesinin mahkemeye erişim hakkını ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 19/9/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurusunun adli yardım talebinin kabulüne karar verilmiştir.
5. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
6. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
7. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüş sunmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:
9. Başvurucu, "Demetevler 3. Cadde No:.. Yenimahalle/Ankara" adresinde bulunan ve zaman zaman ikamet ettiğini belirttiği evinde kendisinin bulunmadığı sırada evine ve eşyalarına zarar verildiği iddiasıyla 29/1/2010 tarihinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına şikâyette bulunmuş ve şüpheli olarak apartman yönetimini (sakinler ve malikler) göstermiştir. Şikâyet dilekçesinde şöyle demiştir:

"...

Kilitli muhafazalı iki adet demir ve iki adet ağaç kapı ile kapalı evimizin açılıp mevcut kapıların da (içli dışlı) yok edilip sökülmesi sonucu içeri girilip talan edilmiştir. İçerisi tamamen boşaltılmıştır. Meskenimizin her tarafı açık olarak bırakılmıştır. Bu olayın geçtiği

olay yerinin bir an önce araştırılıp soruşturulması herhangi bir elektrik kaçağı ve yangın sabotajı ihtimali açısından ivedi olarak soruşturulması ve tespitinin yapılmasını, suçluların cezalandırılmasının arz ve talep ederim.

Alacak çeklerimiz, senetlerimiz, sözleşme niteliği taşıyan açık senetler, çeşitli kıymetli belgeler ve evraklar, müşteri alacak senetleri, antika değeri taşıyan eşyalar, mağaza ve restoran malzemeleri, çeşitli mahkeme kararları, tapu belgeleri, çeşitli noter vekaletleri, altın, gümüş, pirlanta taşlı takı ve ziynet eşyalarımız v.b. evimizden yok edilmiştir. Alenen bir soygun gerçekleştirilmiştir. Zararımız madden ve manen çok büyüktür. Ailecek travma geçiriyoruz adli tıbbı sevkimizi talep ediyoruz.... "

10. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı 15/12/2010 tarihli ve Sor. No. 2010/13584, K.2010/69824 sayılı kararıyla "... Soruşturma evrakı kapsamında evin çöp dolu olduğu ve belediye zabıtası yetkilileri tarafından boşatıldığı, müstekilerin iddialarını doğrulayan herhangi bir delil bulunmadığı..." gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığına karar vermiştir.

11. Başvurucu, bu kararı 23/3/2012 tarihinde savcılık kaleminde elden tebliğ ederek karara itiraz etmiştir. Sincan 1. Ağır Ceza Mahkemesi 9/8/2012 tarihli ve Değişik İş No. 2012/1963 sayılı kararıyla kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle itirazı reddetmiştir.

12. Başvurucu; evin çöp ev olmadığını, evde kıymetli evrak, ev eşyası, hatıra ve ziynet eşyası ile daha önce işlettiği lokanta ve tuhafiyeye ait eşyanın bulunduğunu, kendilerine hiçbir bildirim yapılmadan evde olmadıkları bir sırada evin boşaltıldığını, eşyanın yok edildiğini ileri sürerek uğradığı zararın tazmini istemiyle 4/12/2012 tarihinde Yenimahalle Belediyesi (Belediye) aleyhine doğrudan tam yargı davası açmıştır.

13. Ankara 4. İdare Mahkemesi 13/12/2012 tarihli kararıyla davanın davalı idareye başvurulmadan açıldığı gerekçesiyle 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-e maddesi uyarınca dava dilekçesinin davalı Belediye tevdiiine karar vermiştir.

14. Belediyece 8/2/2013 ve 14/3/2013 tarihli işlemlerle başvurucunun tazminat istemi reddedilmiştir. Belediyece verilen 14/3/2013 tarihli cevap şöyledir:

"... Apartman'ın Yöneticisi I.S., bina sakinlerinden M.A. ve diğerleri tarafından verilen ve idareміz kayıtlarına 22.05.2009 tarih, 16676 sayı ile giren dilekçede; söz konusu apartmanın bahçe katında bulunan 1 nolu dairenin: yıllardır boş, bakımsız, virane olup, cam ve çerçevesi olmayan korunaksız, fare ve haşerelerin görüldüğü, içerisinden kokular gelmekte olan dairenin sağlıklarını tehdit ettiğinden bahisle, eşyaların tahliye edilerek ilaçlama yapılmasını talep etmeleri üzerine:

Atıl durumdaki konutun sahibi olduğu öğrenilen A.B.'le yapılan telefon görüşmesinde ilgili şahsın konuya duyarısız kalması üzerine dilekçede yer alan durumun sabit olmasına ve konunun aciliyetine binaen gerekli güvenlik tedbirleri alınmak suretiyle, Belediyemiz görevlilerince; İdareміz Zabıta Müdürlüğü ve Temizlik İşleri Müdürlüğü Yetkili Amirleri ile, Mahalle Muhtarı G. Ö., Polis Memuru E. Ç., Polis Memuru O. B. ve Bina Yöneticisi İ. S. gözetiminde 28.05.2009 tarihinde saat 10.30 sularında çöp ev temizlenmiş ve bu durum olay mahallinde düzenlenen tutanak ve memur raporu ile imza altına alınmıştır. Söz konusu şikayet dilekçesi, tutanak ve memur raporundan birer ilgi b yazımız ekinde sunulmuştur.

... yaptırılan temizlik sonrasında çöp evden çıkan mal ve malzemeler, çöp aracına yüklenerek döküm alanı olan Mamak Çöplüğü'ne sevk edilmiş olup, emanete alınan ve depolarımızda muhafaza edilen herhangi bir malzeme bulunmamaktadır.

Sonuç olarak; aynı eylem sebebiyle Ankara 4. İdare Mahkemesi nezdinde tazminat talepli olarak açmış olduğunuz dava bulunduğundan, ilgi a dilekçenizle [1/3/2013 tarihli dilekçe] eşyaların iadesi yönünde yapmış olduğunuzu başvurunun mükerrerliğe sebebiyet verebilecek bir başvuru olması ve zaten halihazırda emanete alınmış ve depolarımızda

muhafaza edilmekte olan mal ve malzeme bulunmaması sebepleriyle iade talebinizin yerine getirilmesi hukuken ve fiilen mümkün değildir. "

15. Başvurucu bunun üzerine 27/3/2013 tarihinde yeniden dava açmıştır. Ankara 15. İdare Mahkemesi 3/4/2013 tarihli ve E.2013/442, K.2013/446 sayılı kararıyla; eve 28/5/2009 tarihinde girildiği ve anılan eylemlerin gerçekleştirildiği, başvurucunun söz konusu eylemi en geç Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına yapılan şikâyet tarihinde (29/1/2010) öğrendiğinin kabulü gerektiği, bu açıdan 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesi hükmüne göre eylemin öğrenildiği tarihten itibaren bir yıl içinde idareye başvuruda bulunulması gerekmekte iken bu süre geçtikten sonra 4/12/2012 tarihinde Ankara 4. İdare Mahkemesinde dava açıldığı gerekçesiyle davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar vermiştir.

16. Başvurucu; eylemin Belediye görevlilerince yapıldığını savcılığa başvurduğu sırada bilmediğini, savcılığın takipsizlik kararını tebliğ aldığı 23/3/2012 tarihinde eylemin Belediye görevlilerince yapıldığını öğrendiğini ve buna göre bir yıllık süre dolmadan dava açtığını belirterek kararı temyiz etmiştir.

17. Danıştay Sekizinci Dairesi 11/9/2013 tarihli ve E.2013/7244, K.2013/6111 sayılı kararıyla, İdare Mahkemesi kararının ve dayandığı gerekçenin usul ve yasaya uygun olup bozulmasını gerektiren bir neden bulunmadığı gerekçesiyle temyiz istemini reddetmiş ve kararı onamıştır.

18. Başvurucunun karar düzeltme istemi de aynı Dairenin 9/5/2014 tarihli ve E.2014/762, K.2014/3834 sayılı ilamıyla, karar düzeltme nedenlerinin bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. Bu karar, başvurucuya 16/9/2014 tarihinde tebliğ edilmiştir.

19. Başvurucu 19/9/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

1. Anayasa ve Kanun Maddeleri

20. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

21. 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesi şöyledir:

"İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

Görevli olmayan adli ve askeri yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz."

2. Danıştay İçtihadı

22. Danıştay Onbeşinci Dairesinin 20/2/2014 tarihli ve E.2013/11650, K.2014/1022 sayılı kararı şöyledir:

....

... davacının, 2004 yılının ağustos ayında bisikletten düşerek yaralanması üzerine kaldırıldığı Konya Numune Hastanesi'nde yapılan tedavi ve ameliyatından sonra iyileşmemesi sonucunda başvurduğu Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden 13/05/2010 tarihinde aldığı rapordan %26,9 oranında özürlü olduğunu öğrendiği, davacının ameliyatı gerçekleştiren doktor S. S. aleyhine tazminat istemiyle 08/02/2011 tarihinde Konya 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2011/75 sayılı esasına kayıtlı olarak açtığı davanın

14/06/2012 tarih ve E:2011/75, K:2012/585 sayılı kararlar ile anılan davanın idareye karşı açılması gerektiğinden husumet nedeniyle reddedildiği ve bahsi geçen kararın Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 09/11/2012 tarih ve E:2012/15934, K:2012/16599 sayılı kararıyla onanarak kesinleşmesi üzerine davalı idare aleyhine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Buna göre, davacının Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden 13/05/2010 tarihinde aldığı rapordan %26,9 oranında özürlü olduğunu öğrendiği, bunun üzerine 08/02/2011 tarihinde ameliyatı gerçekleştiren doktor aleyhine tazminat istemiyle Konya 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açılan davanın husumet yokluğu nedeni ile reddedilerek buna ilişkin kararın 09/11/2012 tarihinde kesinleştiği, davacının söz konusu kararın kesinleşmesiyle birlikte eylemi ve eylemin idareye atfedilebilir olduğunu öğrendiği 09/11/2012 tarihinden itibaren 1 yıl içinde, 08/05/2013 tarihinde açtığı davada süre aşımı bulunmamakta olup; İdare Mahkemesince, davanın esası hakkında bir karar verilmesi gerekirken, davanın süre aşımı yönünden reddi yolunda verilen kararda usul hükümlerine uygunluk görülmemektedir.”

23. Danıştay Onuncu Dairesinin 4/11/2011 tarihli ve E.2008/7182, K.2011/4711 sayılı kararı şöyledir:

“... ”

Bir eylemin idariliği ve doğurduğu zarar bazı durumlarda eylemin gerçekleşmesiyle, kimi zaman da değişik araştırma ve incelemelerden, hatta ceza davalarından sonra ortaya çıkabilmektedir.

Özellikle, kamu görevlilerinin idari tasarruflarda bulunurken uyulması zorunlu görülen kurallara uymamaları nedeniyle kendilerine izafe edilebilecek nitelikte olmakla birlikte, resmi yetkilerin kullanımı sırasında gerçekleştiği için idaresinden de ayrılamayan görev kusurlarından doğan zararın tazmini istemiyle açılacak tam yargı davalarında eylemin idariliği, zararın, kamu görevlisinin kişisel kusurundan mı, görev kusurundan mı kaynaklandığının ceza muhakemesi sonucunda belirlenmesiyle ortaya çıkabilmektedir.

Bu nedenlerle, 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesinde öngörülen 1 ve 5 yıllık sürelerin eylemin idariliğinin ve doğurduğu zararın ortaya çıktığı tarihten itibaren hesaplanması zorunludur. Aksi yorumun, dava açma yolunun kullanımını güçleştirerek hak arama hürriyetini olumsuz etkileyeceğini belirtmek gerekir. Anılan Yasa hükmünde öngörülen tam yargı davalarının, idari eylem nedeniyle uğranılan zararın tazminine yönelik olması sebebiyle davanın açılabilmesi için eylemin idariliğinin ve yol açtığı zararın ortaya çıkması zorunludur.

Dosyanın incelenmesinden, davacının eşinin yaralanması üzerine kaldırıldığı Salihli Devlet Hastanesinde 24.4.2004 tarihinde ölümünün gerçekleştiği, acil servis personelinin doktor S.T. hakkında taksirle bir kişiyi öldürme suçunu işlediğinden bahisle 25.9.2006 günlü iddianame ile açılan ceza davasının sürdüğü, davacının ise iddianamenin 13.10.2006 tarihinde tebliğ edilmesi üzerine 8.10.2007 gününde maddi ve manevi tazminat talebiyle davalı idareye yaptığı başvurunun 27.11.2007 tarihinde tebliğ edilen 20.11.2007 günlü işlemle reddi sonrasında 25.1.2008 tarihinde dava açtığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, eylemin idariliğinin S.T. hakkında açılan ceza davasında verilecek kararın kesinleştiği tarihte ortaya çıkabileceği dikkate alındığında, iddianamenin tebliği üzerine yapılan başvurunun reddi sonrasında açılan davada süre aşımı, davanın süre aşımı bakımından reddi yolunda verilen Mahkeme kararında ise hukuksal isabet bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.”

B. Uluslararası Hukuk

24. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme/AİHS) 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

“Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir...”

25. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasında ifade edilen hakkın kurucu unsurlarından birinin mahkemeye erişim hakkı olduğunu belirtmiştir (*Golder/Birleşik Krallık*, B. No: 4451/70, 21/2/1975, § 36). Mahkemeye erişim hakkı, Sözleşme'nin 6. maddesinde yerini bulan güvencelerin doğal bir parçası olup (*Lawyer Partners A.S./Slovakya*, B. No: 54252/07, 16/6/2009, § 52) bu kapsamda (1) numaralı fıkra, herkesin kişisel hakları ve yükümlülükleriyle ilgili her türlü iddiasını bir mahkeme veya bir yargı yeri önüne çıkarma hakkını güvence altına alır (*Golder/Birleşik Krallık*, § 36).

26. Mahkemeye erişim hakkı, niteliği gereği devlet tarafından düzenleme yapılmayı gerektirdiğinden mutlak bir hak olmayıp sınırlamalara tabidir. AİHM'e göre bu hak, Sözleşme'nin tanımlamaksızın kabul ettiği bir hak olduğundan bir hakkın kapsamını belirleyen (çerçevesini çizen) sınırlardan başka sınırlamalara da tabi olabilir. Ancak hiçbir durumda bu sınırlamalar hakkın özünü zedelememelidir (*Golder/Birleşik Krallık*, § 38). Ayrıca bu sınırlama meşru bir amaç izlemeli ve kullanılan araçlarla gerçekleştirilmek istenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmalıdır, aksi takdirde sınırlama 6. maddenin (1) numaralı fıkrasıyla bağdaşmaz (*Ashingdane/Birleşik Krallık*, B. No: 8225/78, 28/5/1985, § 57).

27. Bir tazminat davasının kusur veya ihmale dayandırıldığı hâllerde başvuru söz konusu kusur veya ihmali oluşturan olaydan haberi olduğu ya da haberi olması gerektiği tarihten itibaren dava açma hakkına sahip olmaktadır (*Miragall Escolano ve diğerleri/İspanya*, No. 38366/97, 38688/97, 40777/98, 40843/98, 41015/98, 41400/98, 41446/98, 41484/98, 41487/98 ve 41509/98, § 37, AİHM 2000-1 ve *Canete de Goni/İspanya*, No. 55782/00, § 40, AİHM 2002-VIII). Bu kapsamda tazminat davasının ileri sürülen bir kusur veya ihmale dayandığı durumlarda, başvuru yalnızca bu kusur veya ihmalin sonuçlarından haberdar olduğu veya haberdar olması gerektiği andan itibaren yani haklarının ihlal edildiğiyle ilgili belge ya da karardan haberdar olduğu tarihten itibaren dava açma süresi işleyebilecektir (*Yeşilkaya/Türkiye* (k.k.), B. No: 47157/10, 26/5/2015, § 39).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

28. Mahkemenin 19/7/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Mahkemeye Erişim Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları

29. Başvurucu; konutunun kilitli kapısı kırılarak evdeki eşyalarının götürülmesi nedeniyle 2010 yılında savcılığa başvurduğunu, bu sırada bu eylemin kim tarafından yapıldığını bilmediğini, eylemin Belediye görevlilerince yapıldığını savcılığın takipsizlik kararını tebliğ aldığı 23/3/2012 tarihinde öğrendiğini ve bu tarihten sonra süresi içinde gerekli başvuruları yaptığını, dolayısıyla açtığı davanın süresinde olduğunu ileri sürerek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiş ve yargılamanın yenilenmesine karar verilmesini istemiştir.

2. Değerlendirme

30. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

31. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir.

32. Anayasa Mahkemesi içtihadına göre de bir uyuşmazlığı mahkeme önüne taşıyabilmek ve uyuşmazlığın etkili bir şekilde karara bağlanmasını isteyebilmek anlamına gelen mahkemeye erişim hakkı, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğünün temel unsurlarından biridir (*Özkan Şen*, B. No: 2012/791, 7/11/2013, § 52). Mahkemeye erişim hakkı, mutlak bir hak olmayıp bu hakkın sınırlandırılması mümkündür. Ancak mahkemeye erişim hakkına müdahalede bulunulurken temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin genel ilkeleri düzenleyen Anayasa'nın 13. maddesinin gözönünde bulundurulması gerekmektedir (*Murat Kara ve diğerleri*, B. No: 2014/6042, 9/3/2017, § 59).

33. Buna göre uygulanacak sınırlandırmanın ihlale yol açmaması için Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen koşullardan kanuna dayanma, meşru amaç izleme ve ölçülü olma koşulları yerine getirilmelidir.

34. Bu çerçevede dava açmayı imkânsız kılacak ya da aşırı zorlaştıracak ölçüde kısa olmadıkça dava açma ya da kanun yollarına başvurma için belli sürelerin öngörülmesi, hukuki belirlilik ilkesinin bir gereğidir ve tek başına bu durum mahkemeye erişim hakkına aykırılık oluşturmaz (*Remzi Durmaz*, B. No: 2013/1718, 2/10/2013, § 27). Bu nedenle mahkemelerin usul kurallarını uygularken yargılamanın hakkaniyetine zarar getirecek ölçüde katı şekilcilikten kaçınmaları gerektiği gibi kanunla öngörülmüş usul şartlarının ortadan kalkmasına neden olacak ölçüde aşırı esneklikten de kaçınmaları gerekir (*Kamil Koç*, B. No: 2012/660, 7/11/2013, § 65).

35. Danıştayın yerleşik içtihatlarında 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesinde öngörülen bir ve beş yıllık sürelerin eylemin idariliğinin ve yol açtığı zararın ortaya çıkması ile başlayacağı, eylemin idariliği ve yol açtığı zararın ise bazen eylemin yapılmasıyla birlikte ortaya çıktığı bazen de değişik araştırma ve inceleme sonucu çok sonra ortaya çıkabildiği, eylemin idariliğinin sonradan ortaya çıktığı durumlarda 2577 sayılı Kanun ile öngörülen bir ve beş yıllık sürelerin bu tarihten itibaren hesaplanması gerektiği, aksi bir yorumun dava açma yolunun kullanımını güçleştirerek hak arama hürriyetini olumsuz şekilde etkileyeceği belirtilmektedir. Danıştay, yerleşik içtihatları ile uyumlu olarak kamu görevlilerinin kamu hizmetini yürütürken üçüncü kişilere vermiş oldukları zararlar nedeniyle kamu görevlileri aleyhine adli yargıda açılan tazminat davalarında ve adli yargı mercilerince davalının hasım sıfatının bulunmadığı gerekçesiyle verilen ret kararlarında da aynı içtihadı benimsemiş; eylemin idariliğinin, adli yargı mercilerince husumet yokluğu nedeniyle verilen ret kararının kesinleşmesiyle birlikte ortaya çıktığını, bu durumlarda husumet yokluğu nedeniyle verilen ret kararlarının kesinleşmesinden itibaren bir yıl içinde 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca tam yargı davası açılabilirliğini kabul etmiştir (bkz. §§ 22-23).

36. Somut olayda başvurusunun uğradığı zararın kaynağına ilişkin eylemin idari bir eylem olduğunu öğrendiği tarihin belirlenmesi ve bu tarihe dair Derece Mahkemesinin gerekçesi, başvurusunun mahkemeye erişim hakkının ihlal edilip edilmediğinin tespitinde önem arz etmektedir. Zira ilke olarak tazminat davalarında dava açma hakkının, tarafların uğradığı zararı doğuran eylemin idariliğini öğrendiğinde kullanabilmeleri gerekir. Bu bağlamda eylemin idariliğinin bilindiği veya bilinmesi gerektiği tarihin tespiti ve buna ilişkin Derece Mahkemesinin yorumu önem kazanır.

37. Olayda başvurusunun 29/1/2010 tarihinde yaptığı suç duyurusunun ardından Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı gerekli incelemeyi yaparak 15/12/2010 tarihinde olayı sonuçlandırmıştır. Başvurucu ise ilk başvurusundan iki yılı aşkın bir süre sonra 23/3/2012 tarihinde söz konusu kararı savcılık kaleminde elden tebliğ almıştır. İlk Derece Mahkemesi, idari eylemin en geç savcılığa şikâyet tarihi itibarıyla öğrenildiğinin kabulüyle bu tarihten itibaren bir yıl içerisinde idareye başvuru yapılmadığı gerekçesiyle davayı süre aşımı nedeniyle reddetmiştir. Karar, Danıştay incelemesinden geçerek kesinleşmiştir. Başvurucu,

bir yıllık idari dava açma süresinin, takipsizlik kararını savcılık kaleminde aldığı 23/3/2012 tarihinden başlaması gerektiğini zira eylemin idariliğini bu tarihte öğrendiğini ileri sürmektedir.

38. Söz konusu evin 28/5/2009 tarihinde başvurucunun yokluğunda Belediye görevlilerince çöp ev olduğu gerekçesiyle boşaltıldığı, başvurucunun ise eylemin failini bilmemekle birlikte evin boşaltıldığını en geç savcılığa şikâyetle bulunduğu 29/1/2010 tarihinde öğrenmiş olduğu hususunda bir tartışma bulunmamaktadır. Başvurucu, eylemin idariliğini savcılığın takipsizlik kararını tebliğ aldığı 23/3/2012 tarihinde öğrendiğini ileri sürmekte ise de eyleme konu olan ev kırsal bir adreste bulunmayıp apartman dairesi niteliğinde ve şehir hayatının yaşandığı Ankara ili Yenimahalle ilçesi Demetevler 3. Caddesi'nde bulunmaktadır. Başvurucunun, evinin boşaltıldığını öğrendiği 29/1/2010 tarihinden itibaren Belediye, mahalle karakolu, mahalle muhtarlığı gibi resmî merciler nezdinde yapacağı basit bir araştırmayla evinin Belediye tarafından boşaltıldığını öğrenmesi mümkündür. Öte yandan her ne kadar başvurucu, söz konusu eylemle ilgili olarak savcılığa şikâyetle bulunmuş ise de savcılığın takipsizlik kararının somut olayın koşullarına göre eylemin idariliğinin ortaya konulmasında özel bir öneminin bulunduğu bahsedilemeyeceği anlaşılmaktadır. Bir başka ifadeyle başvuruya konu olayda eylemin idariliğinin ortaya konulması için kamu makamlarınca araştırma veya inceleme yapılmasını gerektiren bir durum söz konusu değildir.

39. Bu hâliyle olaya bakıldığında Derece Mahkemesinin gerekçesinin, başvurucunun mahkemeye erişim hakkına yönelik katı bir nitelik taşımadığı ve bu nedenle başvurucunun mahkemeye erişim hakkına yönelik bir ihlalin olmadığına açık olduğu sonucuna varılmıştır.

40. Açıklanan nedenlerle başvurucunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Diğer İddialar

41. Başvurucu; evine girilmesi nedeniyle eşitlik ilkesinin, konut dokunulmazlığının, özel hayatın gizliliğinin ve Anayasa'nın 5. ve 40. maddelerinde güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

42. Bireysel başvuru yolunun ikincil niteliği gereği Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunabilmek için öncelikle olağan kanun yollarının tüketilmesi zorunludur. Başvurucunun bireysel başvuru konusu şikâyetini öncelikle ve süresinde yetkili idari ve yargısal mercilere usulüne uygun olarak iletmesi, bu konuda sahip olduğu bilgi ve delilleri zamanında bu makamlara sunması, bu süreçte dava ve başvurusunu takip etmek için gerekli özeni göstermiş olması gerekir (*İsmail Buğra İşlek*, B. No: 2013/1177, 26/3/2013, § 17).

43. Başvuru konusu olayda başvurucu anılan iddialarına ilişkin olarak uğradığı zararlarının tazmini amacıyla tam yargı davasını süresinde açmamıştır. Dolayısıyla başvurucunun özen yükümlülüğüne aykırı olarak hukuk sisteminde mevcut idari ve yargısal yolları tüketmeksizin bireysel başvuruda bulunduğu anlaşılmaktadır.

44. Açıklanan nedenlerle başvurunun diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. I. Mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

Başvuru Numarası : 2014/15241
Karar Tarihi : 19/7/2017

2. Diğer ihlal iddialarının *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA 19/7/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Burhan ÜSTÜN

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ